

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni **D. R.** złożyła wniosek o:

- otwarcie i ogłoszenie testamentu notarialnego W. W., sporządzonego w dniu 8 kwietnia 2014r. przed notariuszem J. Z. w Kancelarii Notarialnej w O. (Rep. (...)),
- stwierdzenie nabycia spadku po mężu W. W., zmarłym w dniu 16 listopada 2016r. w O., ostatnio stale zamieszkałym w O., na podstawie wymienionego testamentu notarialnego – przez wnioskodawczynię w całości,
- stwierdzenie, że zgodnie z zapisem windykacyjnym dokonany przez W. W. w wymienionym testamencie notarialnym, syn spadkodawcy M. W. nabył nieruchomość rolną, położoną w miejscowości N., gm. B., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...).

Uczestnik **M. W.** przychylił się do wniosku.

Sąd ustalił, co następuje:

W. W. zmarł w dniu 16 listopada 2016r. w O., gdzie przed śmiercią ostatnio stale zamieszkiwał. W chwili śmierci był żonaty z wnioskodawczynią (małżeństwo zostało zawarte w dniu 28 sierpnia 2016r.).

Spadkodawca miał dziecko z poprzedniego związku małżeńskiego – uczestnika postępowania M. W.. Innych dzieci nie posiadał, zarówno biologicznych, jak i przysposobionych.

Spadkodawca pozostawił testament, sporządzony w formie aktu notarialnego w dniu 8 kwietnia 2014r. przed notariuszem J. Z. w Kancelarii Notarialnej w O. (Rep. (...)). Testament ten nie został odwołany ani zmieniony. Innych testamentów spadkodawca nie sporządzał.

Testament ten został otwarty i ogłoszony na rozprawie w dniu 9 czerwca 2017r.

W treści tego testamentu, spadkodawca powołał do całości spadku wnioskodawczynię, nie będącą jeszcze wówczas jego żoną.

Ponadto, w treści tego testamentu spadkodawca uczynił na rzecz syna M. W. zapis windykacyjny, którego przedmiotem jest nieruchomość rolna, położona w miejscowości N. gm. B., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą KW Nr (...).

Nieruchomość tę W. W. nabył w trakcie trwania małżeństwa z D. W. do majątku odrębnego, za pieniądze otrzymane w drodze darowizny od swoich rodziców.

Nikt nie składał oświadczeń o przyjęciu spadku wprost lub z dobrodziejstwem inwentarza, ani o odrzuceniu spadku. Zapisobierca nie składał także żadnego oświadczenia w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia zapisu windykacyjnego. Ani spadkobierczyni, ani zapisobierca nie zostali uznani za niegodnych dziedziczenia, ani też nie zrzekli się dziedziczenia.

Była to pierwsza sprawa spadkowa po wskazanym zmarłym. Ostatecznie nie został sporządzony również akt poświadczenia dziedziczenia po nim, pomimo podjętej przez wnioskodawczynię próby.

W skład spadku wchodzi nieruchomości – prawo do lokalu i do garażu.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zapewnienia spadkowe i zeznania wnioskodawczynie z k. 43 i uczestnika z k. 43 oraz dokumenty znajdujące się w aktach sprawy: odpisy skrócone aktów stanu cywilnego z k. 8, 9 i 40, testament z k. 7, wydruki z ksiąg wieczystych z k. 10 - 24, dokumenty w aktach księgi wieczystej KW Nr (...).

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek podlegał uwzględnieniu.

W świetle złożonego do akt odpisu aktu zgonu nie ulega wątpliwości, że W. W. zmarł w dniu 16 listopada 2016r. Z tą chwilą doszło do otwarcia spadku po nim i nabycia go przez spadkobierców (art. 924 k.c., art. 925 k.c.).

Zgodnie z art. 926 par. 1 i par. 2 k.c., powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu, przy czym dziedziczenie ustawowe ma miejsce wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą.

W toku niniejszego postępowania ustalono, że spadkodawca pozostawił testament, sporządzony w formie aktu notarialnego w dniu 8 kwietnia 2014r. przed notariuszem J. Z. w Kancelarii Notarialnej w O. (Rep. A 3038/2014). W oparciu o złożone przez wnioskodawczynię zapewnienia spadkowe brak jest podstaw do stwierdzenia, aby W. W. dokonywał jakichkolwiek innych rozrządzeń na wypadek śmierci, w szczególności – aby opisany testament został odwołany lub zmieniony.

Treść testamentu nie nasuwa jakichkolwiek wątpliwości. Wynika z niego jednoznacznie wola uczynienia zapisu windykacyjnego, obejmującego nieruchomościę opisaną w par. 2 aktu notarialnego, na rzecz syna M. W. oraz wola powołania do spadku D. R. (par. 1 aktu notarialnego).

W toku postępowania nie zostały ujawnione przy tym żadne okoliczności wskazujące na jego nieważność. Z zeznań stron wynika, że w chwili jego sporządzania spadkodawca był w pełni zdolny do podjęcia decyzji i wyrażenia woli.

Sąd nie stwierdził także okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę do uznania, że powołana do spadku D. R. nie chce lub nie może być spadkobiercą. W szczególności, nie składała ona oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku. Wprawdzie spadkodawczynie zapowiadała we wniosku wolę złożenia oświadczenia w przedmiocie przyjęcia spadku wprost, jednakże ostatecznie oświadczenia takiego nie złożyła. Skoro upłynął sześciomiesięczny termin do złożenia oświadczenia w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku należy uznać, że – stosownie do treści art. 1015 par. 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili śmierci W. W. – nabyła ona spadek w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

Należy zauważyć, że zgodnie z treścią art. 981¹ k.p.c., w testamencie sporządzonym w formie aktu notarialnego spadkodawca może postanowić, że oznaczona osoba nabywa przedmiot zapisu z chwilą otwarcia spadku (zapis windykacyjny). Przedmiotem tego zapisu może być: rzecz oznaczona co do tożsamości, zbywalne prawo majątkowe, przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne, ustanowienie na rzecz zapisobiercy użytkowania lub służebności. Konsekwencją uczynienia takiego zapisu jest niewęcej jego przedmiotu w skład majątku spadkowego.

Nie ulega wątpliwości, że powyższe formalne wymogi ważności zapisu windykacyjnego zostały spełnione (umieszczenie go w akcie notarialnym, przedmiot zapisu stanowiący rzecz oznaczoną co do tożsamości).

W oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach księgi wieczystej nieruchomości, będącej przedmiotem zapisu ustalono, że objęta zapisem nieruchomość stanowiła własność spadkodawcy. Nie ujawniono przy tym okoliczności świadczących o tym, aby spadkodawca był obowiązany do jej zbycia (art. 981² k.c.). Spadkodawca nie zastrzegł także warunku lub terminu przy ustanawianiu zapisu windykacyjnego (art. 981³ k.c.).

Należy zauważyć, że do zapisów windykacyjnych stosuje **odpowiednio** przepisy o powołaniu spadkobiercy, przyjęciu i odrzuceniu spadku, o zdolności do dziedziczenia i o niegodności (art. 981³ k.c.).

Sąd nie stwierdził okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę do uznania, że M. W. nie chce lub nie może być zapisobiercą. W szczególności, nie składał on oświadczeń w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia przedmiotu zapisu windykacyjnego.

W toku niniejszego postępowania powstała wątpliwość, czy i na ile możliwe jest odpowiednie zastosowanie w stosunku do zapisobiercy windykacyjnego przepisów o możliwości przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Należy zauważyć, że zapisobierca windykacyjny **co do zasady odpowiada za długi spadkowe** wspólnie ze spadkobiercami, na zasadach przewidzianych w art. 1034¹ – 1034³ k.c. (do chwili działu spadku – solidarnie ze spadkobiercą, z możliwością wystąpienia z roszczeniem regresowym do spadkobiercy, na podstawie art. 1034¹ par. 2 k.c.; po działu spadku – proporcjonalnie do uzyskanego przysporzenia). W literaturze pojawił się także pogląd, że za długi związane z przedmiotem zapisu windykacyjnego powstałe już **po otwarciu spadku** odpowiada wyłącznie zapisobierca windykacyjny (A. K. (red.), E. N.:

Kodeks cywilny. Komentarz. Tom IV. Spadki, LEX 2015, Komentarz do art. 1034¹ k.c.).

Jak wynika jednakże z treści art. 1034³ k.c., odpowiedzialność osoby, na rzecz której został uczyniony zapis windykacyjny za długi spadkowe **jest ograniczona do wartości przedmiotu zapisu windykacyjnego według stanu i cen z chwili otwarcia spadku** (także jeśli przedmiot ten następnie zostanie zniszczony lub zużyty). Zapisobierca odpowiada całym swoim majątkiem, a nie tylko przedmiotem zapisu windykacyjnego, jednakże odpowiedzialność ta kształtuje się w granicach, które wyznacza wartość otrzymanego przysporzenia. Ograniczenie to działa od chwili otwarcia spadku (por.: E. Skowrońska – Bocian, Kodeks cywilny. Komentarz. Tom VI. Spadki, Komentarz do art. 1034³ k.c., WKP, 2017).

W ocenie Sądu, ograniczenie odpowiedzialności za długi spadkowe zapisobiercy windykacyjnego **wynika zatem wprost z ustawy**.

Nie zmienia to faktu, że zapisobierca windykacyjny może być zainteresowany sporządzeniem i treścią wykazu lub spisu inwentarza, zwłaszcza w przypadku konieczności dokonania dalszych rozliczeń ze spadkobiercą.

W związku z upływem terminu, o którym mowa w art. 1026 k.c., na podstawie powołanych przepisów w związku z art. 1025 i n. k.c. oraz 669 i n. k.p.c., Sąd stwierdził nabycie spadku w całości przez wnioskodawczynię z dobrodziejstwem inwentarza oraz stwierdził nabycie nieruchomości, o której mowa w par. 2 testamentu z dnia 8 kwietnia 2016r., przez uczestnika, zgodnie z treścią uczynionego zapisu windykacyjnego (pkt I i II sentencji postanowienia).

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 520 par. 1 k.p.c.

SSR Anna Kabzińska